

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Nagyvárad cionista konferenciája elé

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség évi országgyűlési konferenciáját Nagyváradon tartja meg. Erre a konferenciára nemcsak Erdély és Bánság népi alapon álló zsidóságának képviselői jönnek el, de elhídi delegátusait a Regát, Bukovina és Bessarabia is. Így ennek a konferenciának jelentősége túlnő az országgyűlési szintet megnyitkozásánál és olyan súlyt nyer, mely méltán érdekelheti nemcsak a zsidóságnak cionistákhoz nem tartozó rétegét, de az általános kisebbségi törekvéseit is. A százok után most a zsidók teremnek meg azt az egységet, mely a román politikai életben nem országgyűlésenként, hanem teljes összefogásban reprezentálja egyik leghatalmasabb kisebbségünket. Románia területén egy milliónál nagyobb zsidó tömeg él s ha ez egységes föderációban vesz részt a politikai életben úgy igen gyors tevényezővé válhat.

Ezzel szemben áll az, hogy ez a megülosülés előtt álló országos zsidó föderáció csak a nemzeti, tehát zsidó kisebbségi apra helyezkedett zsidóságot foghatja össze. A kisebbségi politika szempontjából viszont természetes, hogy a zsidóságnak z a része, mely az asszimiláció örök törvénye szerint, az uralkodó nemzetiségbe beolvad, vagy olvadt bele, a kisebbségi politika számára elveszett. Azok a zsidó rétegek pedig, melyek a multban átestek az asszimilációs processon és más kisebbséggé, — az előtt az uralkodó elembe, — zerepelnek, ténylegesen az aktív politikában csak másodlagos szerepet vihetnek, éppen a viszonyok megváltozása folytán.

A nagyvárad cionista konferenciája tehát a román kisebbségek egyik jelentős állomása lesz. De jelentős állomás ez a román állam szeme szempontjából is, mert ezzel a föderációval a zsidóság formailag is egységben tölti ki Nagyrománia határai által megadott kereteket és pedig az országgyűlésenkénti, elválasztó politikai tagozódás nélkül. Ez az egység természetesen csak zsidó és csak zsidó kisebbségi alapon következhet be, mert különben éppen a zsidóság régi itt magyar, Bukovinában német, Bessarabiában orosz, Regátban román asszimilációs folyamatai kerülnek egymás ellen.

A konferencia általános politikai jellege mellett belső jelentőségében az év szomorú antiszemita eseményeit is felöleli s alkalmmal fog szolgálni egyfelől azoknak a vádaknak a visszaütésére, melyekkel az antiszemita agitáció alátámasztották, másfelől pedig méltóságos és komoly hangú tiltakozással fogja a zsidóság felemelni szavát minden olyan törekvés ellen, mely egyéni és népi jogait támadja meg s az ország harmonikus életének megbolygatásával nemcsak a zsidóság nyugalalmát tette tönkre, de súlyosan ártott Románia tekintélyének és külföld előtt becsületének is.

A zsidóság belső kérdései közül a Palesztina probléma az, mely a konferencia belső zsidó jellegét megadja. Ez az év különben is forduló pontot jelent Palesztinának, mint a nagyhatalmak által elismert és garantált nemzeti otthonnak felépítésében. Ezt a munkát eddig kizárólag a cionisták

végezték el, hihetetlen energiával és áldozatkészséggel. Bizonyos azonban, hogy ennek a gigászi feladatnak, — ottthont építeni azoknak a zsidó tömegeknek, melyek különben másutt ottthont nem találhatnak, — csak a zsidóság összessége, minden erejének egybefogásával tud megfelelni. Amíg a multban Palesztina felépítésének zsidó diplomáciai szerve, a sanremoi békeszerződés szerint, — a cionista világszervezet, executívja, most közvetlen megalakulás előtt áll az úgynevezett Jewish Agency, mely a zsidóságnak minden, a Palesztina munkában aktív résztvevő rétegeit képviseli. Ennek megfelelően a Palesztina munkánk nálunk is elhagyja az eddigi cionista kereteket és az erdélyi zsidóság közösen vállalt feladatává válik. Ez már a valóságban a multban is így volt, úgy, hogy ebben a nagyszámu zsidó munkában azok is tevékenyen résztvettek, akik a cionista politikai „nemzeti” álláspontot nem tették magukévá, sőt esetleg kifejezett anticionisták. De így van ez pld. Amerikában is, ahol a Palesztina felépítésére irányuló munka élén kifejezett anticionisták, az amerikai gondolat pregnáns képviselői állnak, így Brandeis, a legfőbb bíróság elnöke, vagy Louis Marshall.

Természetesen e nagy és általános jellegű problémákon kívül a konferencia számos munkaprogramját más belső kérdések töltik ki, amelyek azonban értékes tanúsággal szolgálnak arra, hogy a helyes út feltétlenül a tömegek, elsősorban az ifjúság szellemi nivójának nevelésén vezet át. A konferencia módot fog adni, hogy megismerjük a zsidó ifjúsági munkának értékeit is, melyben Erdély sok tekintetben, — különösen a leányok megszervezése körül, — a külföldi zsidóságnak is mintaképe. Egyfelől az elsatnyult zsidó ifjúságnak testi regenerációja az, amely egységes célkitűzéshez jut a konferencián, másfelől a kulturális és természetesen a zsidó kulturális életbe való belevevés, felkészülés nagy kérdései nyernek határozott formákat e tárgyalások során.

Amint látjuk tehát, az erdélyi, népi alapon álló zsidóság nagyvárad cionista konferenciája igen jelentős megnyilatkozása lesz az ország zsidóságának s alkalmmal fog szolgálni arra, hogy a Szövetség munkáit és az általános nagy zsidó kérdéseket arra legilletékesebb formában az ország közvéleménye megismerje.

Szabó Imre.

Salle de la Reformation

Ahol a nemzetek sorsát intézték

(Genfi levél.) A Grand Quai és a Boulevard Helvetique sarkán fehérre meszelt egyszerű épület. A neve: Salle de la Reformation. Amikor először látom, az egyszerűen kedves, derűs és szerénységűben is tiszteletreméltó vidéki protestáns templomok jutnak eszembe. Ez az épület körülbelül hatvan esztendő előtt vallásos előadások céljaira épült. Szükség volt rá, mert Kálvin városában tudvalevőleg ma is nagyon erős a protestáns szellem. Később kialakult az a szokás, hogy a természeteként különféle világi célu előadások és népes gyülekezések számára is. Ebben a Salle de la Reformationban szokta megtartani közgyűléseit a Nemzetek Szövetsége.

A megnyitás órája: hétfőn délelőtt tizenegy óra. Gyönyörű szép, verőfényes idő; ahol a nap süt, meleg van, az árnyékban azonban a legkisebb szellőre hűvöset érez az ember s arra gondol, hogy a Mont Blanc-ról a szem tisztán látja Európa legmagasabb hegyének a csodaszép panorámáját...

Bejáró a Victoria hotel felől. Az egymás után érkező autók aránylag kevés ember figyeli. Két sötétke ruhás, fehér paszománs rendőr játszva rendet tart az alig száz-százötven főnyi sokaságban. A genfi nép már megszokta a világhírességek felvonulását. Büszke arra, hogy a Népszövetség itt székel. De nem kíváncsi rá...

A terem, ahová a delegátusok gyűlekeznek, egészen különös képet nyújt. Nagy, hosszukás, téglalap formájú helyiség, amelynek az asszír, babilonai és etruszk emlékekről emlékeztetés téglavörös rőt színe van. Disztelen puritánság, amiben maga az új életre ébredő Kálvin is

örömet lelné. A két hosszabb és az egyik rövidebb fal hosszában két emeletben futnak körül az egyszerű, pácolt fából összezeresztett mellvédű karzatok. A felső karzat a közönségé, az alsó a sajtóé és a diplomáciaé. Ide is elkísér az emlék, amit a Salle de la Reformationnal szemben oda-künn éreztem. A kis vidéki templomok jutnak eszembe; a szemem szinte keresi a karzatot a zongorát. Ablak nincsen is a termen, kivéve az elnök feje fölött. A karzat nélkül maradt fal legfelső háromszöges végében két olyan keskeny nyílás, ami a gerendás tető társaságában szintén megtalálható a magyar csűrökön.

A bőségesen beomló józan felső világítás éles fénnel rajzol ki minden részletet. A karzat nélkül maradt keskenyebb fal egészen hosszában a lépcsőzetesen emelkedő elnöki emelvény. Jobbról-balról három-három pad a Népszövetség szellemi vezetése számára, közepén pedig az elnöki pulpitis: mihez hasonlítsam? Akármilyen triviális és ide nem illő a hasonlat, a városligeti Vitéz László-bódék jutnak eszembe. Tessék elképzelni ezt a bódét oldalfalak nélkül, okker-sárgára festve, a baldachin élén zöld csik, a piros posztóval borított katedraszerű ülőhelyen egy galambbősz, sűrű fekete szemöldökű, éles tekintetű, finoman metszett orru, asszonyosan lágy állu férfi: Hymans, Belgium külügyminisztere, a Népszövetség tanácsának az elnöke, akinek hivatalos kötelessége, hogy a közgyűlést megnyissa és a végleges elnökválasztási vezetése. Már meg is rázza a csengőt, már bele is fog a beszédébe. A delegátusok a termet betöltő padosorokban úgy ülnek, mint az iskolás gyermekek és figyelmesen hallgatják.

A magyar delegátusok Alkonyvival

élükön, az elnöktől balra a második pad szélén ülnek. Ide jelölte ki helyüket az internacionális kongresszusokra szokásjogot nyert abécé sorrendje.

Hymans beszél. Szinte énekel, muzsikál, a vesszők és pontok előtt élesen kántálva csap föl a francia szó. Nem mond semmi olyat, amit a Népszövetséggel kapcsolatban már százszor el ne mondtak volna. De azért a teremben mély figyelem és őszinte megilletődés. Az ember az elnöki megnyitó hangszíva nélkül is érzi annak a jelentőségét, hogy az a sok fekete, szürke, barna ruhába öltözött fiatal, öreg, ősz, kopasz, fekete, szőke férfi a közöttük hajadonfőn ülő egyetlen szürkeruhás aszszonnyal egyetemben Amerikát, Németországot és Oroszországot kivéve, a művelt emberiség egyetlenét képviselik...

Az elnöki megnyitó után taps. Nincs több szó. Az elnök kihirdeti: a legközelebbi ülés délután négy órakor. Tárnya: elnökválasztás. Az ülést berekesztik. A delegátusok mozgolódni kezdenek. Egyszerre egy éles hang süvít keresztül a termen:

— *Restez messieurs!*

Minden szem odanéz. Mindenki valamilyen váratlan botrányra, kiroszakolt proklamációra, izetlen tüntetésre gondol. Azután egyszerre megnyílnak a mosolygással válnak az arcok: a hatalmas vörös kezével hadonászó szürkeruhás férfi mellett észrevesznek egy óriási fényképezőmasinát. A delegátusok visszaülnek a helyeikre. Hymans is visszaeszkedik a székre és mosolyogva kijelenti:

— La ceremonie de la photographie commence!

A megnyitás szertartása után következik a fotográfálás ceremóniája. Egyszerre mindenki megmere a helyén, a fotográfus hangosan számol:

— Un, deux, trois, quatre...

Azután hangosan ezt kiáltja:

— *Merci bien!*

Ez volt az utolsó szó a népszövetségi konferencia megnyitó-ülésén. En azonban azt hiszem, a megnyitásnak ez az egyszerűsége és közvetlensége mindennél jobban méltó a népek parlamentjéhez.

Kié a föld?

Erdekes per a megyei agrárbizottság előtt

Körösbánlaka lakóinak tekintélyes része ma görög keleti vallású. Több, mint száz esztendővel ezelőtt igen nagyszámu görög katolikus hívő is lakott a községben és az akkori kegyur n e g y v e n hold földet adományozott a hitközségnek a papi jövedelmek fedezésére. Később, az idők folyamán azonban egyre csökkent a görög katolikusok száma és ma már egyetlen görög katolikus sincs a faluban. Erre való tekintettel a görög keleti egyház, amelynek temploma már van Körösbánlakán, de paplak még nincs, kéri, hogy a görög katolikus egyház tulajdonát képező 40 hold földet a görög keleti egyház céljaira sajátítsák ki.

A kisajátítási kérelmet a járási agrárbizottság tárgyalta. A görög katolikus egyházat Major esperes, a görög keletiüket Moga Zakariás és dr Popa Teodor ügyvéd képviselték.

A görög katolikus egyház képviselője tiltakozott a kisajátítás ellen, mert Bánlaka Dobriceni anyaegyház fiókjá és az egyháznak sajtósága van a földre.

A görög keleti egyház képviselői ragaszkodtak a kisajátításhoz, mert a községben más kisajátítható terület nincs és az egyháznak vitális érdeke, hogy a papi javadalmasítás céljaira földhöz jusson.

Komplikálja az ügyet, hogy a görög katolikus egyház legutóbb eladta a földet egy rokkant katonának, akinek szatácsüzlete van Bánlakán.

A járási bizottság kisajátította a területet, de a határozat ellen felebbezést adott be a görög katolikus egyház és az új tulajdonos, így a megyei agrárbizottság dönt a vitában szeptember 17-iki tárgyalásán.

Új bérpalota épül a főúton

Lebontják a tízenhetes száma házat

A főúton, szemben az Apolló palotával mocsos leromlott földszintes ház éktelenkedik. Karbantartásáról évtizedek óta nem gondoskodik senki, állandó razzikák célpontja a 17-es számú épület, tömeglakások húzódnak meg a város kellős közepén a csorgó falak között.

Nemrég, ezt a tisztán telekérték folytán sokat érő házat megvásárolta a Stern Dezső-cég, mely vállalatának imponáló bérpalotát kíván emelni. Az építkezés útjában egyedül a ház jelenlegi szegény lakói állottak, akiknek a lakáshivatal nem tudott új fedezet biztosítani. A tanács tegnap ülésén elhatározta, hogy a rozoga házat, melyet életbiztonsági szempontból se lehet tovább megtűrni, kiüríti és erendeli 15 napon belül való lebontását.

A tanács határozata igen helyes, azonban van egy kis szépséghibája. Hasonn ugyanis oda, hogy a jelenlegi szegény, földhözragadt proletár lakók is fedél alá jussanak.

A cionista konferencia előkészületei

A Nagyváradon szeptember hó 7-én megtartandó cionista konferenciára az előkészületek nagyban folynak. Most már véglegesen megállapították a konferencia megnyitásának időpontját. A szokásos ünnepélyes keretek között a konferencia megnyitót díszgyűlése vasárnap délután fél öt órakor lesz az Atlanticban. A megnyitón a kormány és a helyi hatóságok képviselői is megjelennek. Értesülésünk szerint pénteken érkezik meg Nagyváradra dr Adolf Friedmann amsterdami német attasé, a zsidó mozgalmak egyik híres vezetőembere, dr Herzl Tivadar legbensőbb barátja, aki Palesztina ujjáépítése képviselőjében vesz részt a konferencián.

A cionista konferenciára eddig százötven delegátus és több száz vendég jelentette be érkezését. A konferencia irodája természetesen csak azoknak enged meg a konferencia üléseinek látogatását, akik meghívó-jeggyel rendelkeznek. A nagyvárad közönség iránti előzékenységből korlátozott számban bár, de külön meghívó-jegyeket bocsátott ki a konferencia rendezőse. Meghívó-jegyet, szivességből Flegmann Armin Bémer-tér 3., Lucullus csemegekereskedő, Bémer-tér, Vajda Testvérek Nagypiac-tér. Rózsa Részó Nagypiac-tér, Metropolis étteremben és a két Hirlapirodában lehet igényelni.

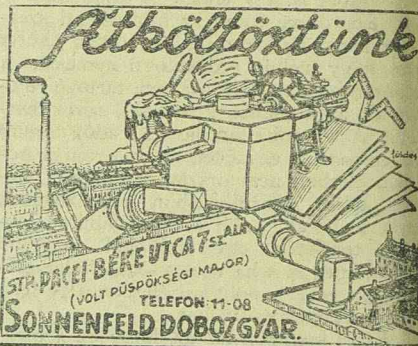
Csaknem minden készen

Áll már a Kereskedelmi Csarnok termeiben, 4 óra sem telik el és megnyílik a Csarnok első kiállításos vására, amelynek sikere ma már kétségtelenül eleve biztosítottak látszik. Unos untalan megirtuk már, hogy a kiállításos vásáron a várad ipar és kereskedelem a közönség elé tárja mindazt, ami drága, jó és a közönségen mulik: hogyan használja ki ezt a soha nem látott kelvező vásárlási alkalmat. A belépődíj erre a nagyszerű látványosságra csupán 10 lej: ezért a látogató nemcsak szénézhet, ameddig csak akar, hanem kap teljesírt ingyen: egy korsó Dreher-Haggenmacher sört tetszés szerinti Grósz Guszláv-féle likőrt, csodaszép babakalapot a Heller és Deutsch-gyártól és hallgathatja a nagyszerű katonazenét.

A vásár rendezősege felhívja a kiállítókat, hogy sátruk berendezésével péntek délig okvetlenül készüljenek el és készen adják át a rendezőseggnek.

A megnyitói ünnepség közben szombaton délelőli 10 órakor kezdődik a Csarnokban a hatóságok és a várad közélet reprezentív embereinek jelenléteben.

A rendezősege az egész kiállítást teljes értékére bebiztosította az „Anker” biztosító társulatnál.

Eredeti német **anilin festékek** továbbá mindennemű **vegyi áruk** kizárólagos gyári lerakata: **Ullmann József és fia cégnél,** Oradea-Mare, Alexandri (Teleky)-u. 34. Telefon 14-99.

Dr Dralle Parfüme illúziói, Mallatine krém és puder, Nyárfahajviz, illuzion kölnivize, Shampon stb. stb.

békemínőségben ismét kapható az összes drogeriákban és illatszertárakban
Főraktár: **FARKAS ISTVAN Apolló-drogeria.**

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órakor

5 és 7 órakor

Péntek

SÁMSON

GYERMEKEI

Kalandor dráma 3 felv.-ban. — A főszerepben: **Luciano Albertini.**

Ezt megelőzi:

Fatty mint levélhordó

burleszk 2 felvonásban.

Marokkóban aggasztó a helyzet

London, szeptember 4. A Reuter jelentéi Gibraltárból: Spanyol forrásból eredő hír szerint a legutóbbi tizennégy nap alatt ötvenezer spanyol katonát küldtek Marokkóba. A gibraltári magaslatról jól látni az afrikai partokon felrobbanó shrapnelleket. Kétségtelen már, hogy az eddig Spanyolország iránt barátságos Andjerja és Valjas törzsek is fellázadnak. Spanyolországban tartanak attól, hogy szeptember 13-án, a Primo de Rivera-féle uralom évfordulóján, kísérleteket fognak tenni a diktátor megbuktatására. Ilyen tervekkel szemben minden ellenintézkedést megtesznek. Tangerből érkező hírek szerint Raisuli hívei csatlakoznak Abd el Krimhez.

A Matin szerint a telatai spanyol állások parancsnoka, miután lehetetlen a Riflakok erősítéseivel szemben helytállania, felhatalmazást kért állásának kiürítésére és a hadianyag elpusztítására.

Madrid, szeptember 4. Primo de Rivera kijelentette, hogy Marokkó spanyol zónájában a katonai helyzet némileg javult. Újra megcáfolta azt a hírt, mintha a Viktória Királynő cirkálón súlyos tüz-katasztrófa történt volna.

Kinevezték Németország végleges főbiztosát

A szociálisták a birodalmi gyűlés feloszlását követelik

Páris, szeptember 4. Owen Young az Exceelsior munkatársa előtt kijelentette, hogy igyekezni fog kimélyíteni a jóvátételi bizottsággal való kapcsolatát, mert az ő hatásköre a jóvátételi bizottság hatáskörében gyökerezik. Hozzátette, hogy azok után az engedmények után, melyeket Franciaország a londoni értekezleten tett, többé senki sem kételkedhetik Franciaország jóakaratában és engedékenységében. Megjegyezte, hogy ha Németország igen nyomasztó terhek alatt nyög is, a többi hatalomra sem hárulnak kevésbé súlyos terhek. Ha Németország becsületesen fizet, akkor a jóvátételben érdekelt hatalmak meg fogják kapni mindazt, amit a viszonyokkal ésszerűen számolva várni lehet.

A német főbiztos a jövő hét folyamán teszi meg első jelentését Párisban a jóvátételi bizottságnak.

Berlin, szeptember 4. A szociáldemokratapárt elnöksége kiáltványt tesz közzé, melyben a következőket mondja: A polgári blokk kormánya jelenti a lefegyverzett Németországnak elszigeteltségére való visszajutását, a külföldi nacionalista törekvések újabb fölkorbaadását, a külpolitikai izgalom és a gazdasági zavarok felújítását, belül pedig a legrettenetesebb szociális harcok kitörését és a köztársaság súlyos veszedelmét. A német nemzetieknek a birodalmi gyűlésen birt hatalmi állása a kommunista frakció erején alapozik: ezt maguk a német nemzetiek is teljes nyíltsággal elismerik. Ezért ma a dolgozó nép jelszava: „Le a nacionalistákkal és kommunistákkal.” A szociáldemokratapárt követeli a birodalmi gyűlés feloszlását.

Értesítjük t. megrendelőinket, hogy az őszi idény angol szövet különlegességei válogatott mintákban — kizárólag egyes öltönyök — raktárunkra megérkeztek.

Lebovits és fia
uri szabók. — Telefon 871—375.

Meghiúsult a legujabb fuziós-kísérlet is

Averescu pártja bizik kormányrajutásában

A parlament nyári vakációja vége felé közeledik és az ország politikai pártjai már erősen készülődnek az őszi nagy kormányellenes kampányra. Elsőnek az Averescu-féle néppárt lépett aktivitásba azáltal, hogy vezető politikusait szétküldötte vidéki turnékra. Ezzel kapcsolatban, mint Bukarestből jelentik, Trancu Jasi volt munkaügyi miniszter és táborokara meglátogatta Galac választóit, akik előtt szabású beszédben tártá fel a politikai helyzetet. Beszámolójában a volt miniszter minden kertelés nélkül kimondotta, hogy az egyetlen párt, amely kész a kormányt átvenni, a néppárt. Majd így folytatta:

— Most, amikor az ország gazdasági helyzete olyan zilált és nyomor fenyegeti az összes társadalmi rétegeket, csak a néppárt vállalhatja Románia kivezetését a káoszából. Galac is súlyos válságban megy át. A tőkehiány miatt — ugymond — a gyárak beszüntetik üzemüket, munkásikat pedig elbocsájtják. Általános munkanélküliség fenyegeti az országot, ami belső zavarokra fog vezetni, mert a kenyér nélkül maradt emberek könnyen lesz veszedelmes elem. Ha a liberális párt továbbra is kormányon marad, az ország ismét lejtőre jut.

— Nem állithatom, hogy a mai kormány után biztosan mi következünk, de azt merem mondani, hogy bármelyik párt győzzön is pillanatnyilag, a végén mégis mi kerülünk uralomra, mert a néppárt reprezentálja a demokráciát. Tudom, hogy más párt is megkísérli a hatalomrajutást, de aligha fognak eredményre jutni, mert nem gyökereznek a maguk talajában és elfonnyadnak a néppárt mellett. De akár

jutunk uralomra, akár nem, megbukik-e most a liberális kormány, vagy sem, meg kell kezdenünk és folytatnunk a küzdelmet a mai káros rezsim ellen.

Természetesen a többi pártok is készülődnek a nagy összecsapásra s igyekeznek újabb párthíveket szerezni. Politikai körökben erősen tárgyalják azt a lehetőséget, hogy az ősz magával hozza a Bratianu-rezsim bukását, amelynek azért is be kell következnie, mert a gazdasági helyzet ezt parancsolja. A napokban például híre járt, hogy a parasztpárt és a nemzeti párt között valószínűleg újból megindulnak a fuziós tárgyalások, amelyekből most már a helyzet teljes tisztázását lehet várni. Ezzel szemben a kormánypárti „Viitorul” határozottan úgy tudja, hogy szó sem lehet a fuzióról, minthogy áthidalhatatlan differenciák vannak a két párt között. A parasztpárt végrehajtóbizottságának legutóbbi ülésén maga Lupu jelentette ki, hogy Maniu és Vajda nem tudnak megbékélni a caranisták vezetésével és hogy a reakciós erdélyi parasztok nem tudnak közeledni a regáli, különösen pedig a besszarábiai földműves tömegekhez, amelyeknek már tradíciójuk van a demokrácia terén. Mihailache megbízásából Matei Cantacuzino, akit ki akartak zárni a parasztpártból, megkísérelte ugyan néhány nappal ezelőtt a fuzió gondolatának újból való megpendítését, de rövid orientálódás után visszavonta mandátumát, mert szerinte teljességgel lehetetlen, még csak elképzelni is, hogy a parasztpárt és a nemzeti párt között bármilyen közeledés állhasson be a jelenlegi viszonyok között.

Halálba megy egy becsületes szegény ember, mert elvesztett egy nadrágot

A keddi lapokban egy pár soros hír jelent meg, amelyben egy elvesztett nadrág becsületes megtalálóját hivta fel jelentkezésre Sternberg József. Nőgrády férfinak Rimanóczy-utcai üzletéből hozott több munkát, hogy odahaza feldolgozza. Egy nadrág a kötegből kicsuszott, elvesztett és — bármennyire hihetetlenül hangzik is — ez lett Sternberg József tragédiája.

Sternberg József ugyanis most, hogy a nadrág nem került meg,

megható bucsulevélben bejelentette családjának, hogy öngyilkos lesz.

Sternberg József a munkáspurításág mintaképe volt. Igénytelen, becsületes ember, aki általánosan tisztelt tagja volt Nagyvárad munkásadalmának. Éjjel-nappal dolgozott és ötvennégy éves korára is szegény ember maradt.

Hogy mennyire becsületes ember volt, azt utolsó tettével bebizonyította. Most, amikor milliókat sikkasztanak, csalnak, amikor az erkölcsi destrukció tombol az egész világban, akkor akad Nagyváradon egy ember, aki szinte lovagkorbeli becsületességgel, életével fizet egy, saját hibáján kívül elvesztett nadrágért.

Sternberg József szocialista volt és nem bírta volna a szemrehányásokat és esetleg azt kibírni, hogy az elvesztett nadrág miatt ő többet nem kap munkát. Dolgozni, dolgozni és munkáspurításra rágódni, ez volt Sternberg József élete, aki martíromságot szenvedett a legmagasabb emberi érzésért: a becsületért...

Sternberg József szerdán reggel azzal ment el otthonról, hogy a nadrágot kutatja. Azóta nem látta. Csütörtökön reggel azután két levél jött Sternberg Józseftől. Egyik feleségének, másik Csillag Árpád nevű rokonának, aki a Rimanóczy-szálloda tisztviselője. Feleségétől és két gyermekétől meghalt hangon bucsuzik és többek között ezeket írja:

Kedveseim, a ti rossz apátok elvesztett, mert amikor e sorokat megkapjátok, már nem vagyok az élők sorában. Ne szégyeljétek magokat miattam, mert becsületet soha nem követtem el, de ennek az esetnek a kapcsán lelki egyensúlyom félrebillent és a súlyos kenyerháború úgy sem tudnám megállani a helyem...

Csillag Árpádnak írott levelében feleségét és gyermekeit ajánlja pártfogásába. A két levél Nagyvárad 2. számú pályaudvarról van lepecsételve, tehát valószínű, hogy Sternberg elutazott Nagyváradra.

Bejan János, a büntügyi osztály főnöke, a kétségbeesett rokonok kérésére azonnal telefonált Nagykarolyba, ahol Sternbergnek rokonai vannak, de ott ezideig nem látták.

A rendőri nyomozás még nem tudta megállapítani Sternberg József hollétét. Detektívek átkutatták a városi eredménytelenül s most egy becsületes emberrel van kevesebb Nagy-

Allanlic mozgó **Apollo mozgó**
9 1/4 órákor 5, 7 és 9 órákor

Még péntek és szombaton megy a

Kentucky Derby

Sportdráma 6 felvonásban.

A főszerepben:

Reginald Denny, a nők kedvence

A kedvezményes jegyek csakis az 5 és 7 óras előadásokon érvényesíthetők.

váradon, aki egy ezerhatszáz lei értékű nadrag elvesztése feletti elkeseredésében elpusztította magát... (b. gy.)

Végre megkezdik a házhelyosztást

Már harmadik esztendeje húzódik a házhelyosztás ügye. Hosszu ideig maguk a városi hatóságok akadályozták a házhelyosztás megkezdését, majd a közbeeső fórumoknál időztek az akták.

A nyári szünet előtt Athanasiu bírót bízták meg a házhely iránti kérelmek elbírálásával.

Athanasiu bíró azután Magyar Zoltán törvényszéki jegyzővel előkészítette az iratokat a tárgyalásra és tegnap már ki is tüzték a tárgyalási napokat. Athanasiu bíró a következő hirdetményt adta ki:

A nagyvárad házhelykiszajátító bizottság, mindazoknak tudomására adja, akik házhely iránti kérelmeket beadták, hogy az alább megállapított napokon betűrendi sorrendben fognak kérelmük felett dönteni.

A kérvényezőknek személyesen kell jelentkezniük, hogy felvilágosítást adjanak személyi viszonyaik felől és személyesen aláírják a jegyzőkönyvet. Aki nem jelentkezik a bizottság előtt (Törvényszéki palota I. em. 63.) a kijelölt napon, kiesik a sorrendből és nem kap házhelyet.

Szeptember hónapban az alábbi tárgyalásokat tüzték ki:

Szeptember 9-én kedden d. e. 10 órakor A betű.
Szeptember 11-én csütörtökön d. e. 8 órakor B betű.

Szeptember 13-án szombaton d. e. 8 órakor B betű.

Szeptember 16-án kedden d. e. 10 órakor B betű.

Szeptember 18-án d. e. csütörtökön d. e. 8 órakor B betű.

Szeptember 20-án szombaton d. e. 8 órakor C betű.

Szeptember 23-án kedden d. e. 10 órakor C betű.

Szeptember 25-én csütörtökön d. e. 8 órakor C betű.

Szeptember 30-án kedden d. e. 10 órakor D betű.
Az október havi tárgyalások idejét később fogadják közölni. Athanasiu bíró, a bizottság elnöke.

Kotzmann Gizi

A tehetség elcsügged, a tehetségtelenség törtetve indul el az érvényesülésért.

Évekkel ezelőtt a nagyvárad színpadon bontott szárnyat egy nagyon tehetséges fiatal urileány, aki azóta asszony lett: Boutiérné Kotzmann Gizi. Kotzmann Gizit az azóta Budapestre került Táray Ferenc vállalta tanítványának. mert tehetség volt, mert törekvő, finom alakja a jövő drámai hősnőjét sejtette. Kotzmann Gizi azonban látszólag megállt a féluton, a kritika osztatlan elismerése ellenére, visszavonult a privát életbe.

Csak közeli ismerősei tudták, hogy Kotzmann Gizi önkéntes magánya egy ragyogó és izzó tehetséget érlel. Hogy ez a subtilis lelkű fiatal asszony megismertessék tudását, csodálatosan rezonáló recitátorává vált a zengő és szárnyaló magyar szónak. Kotzmann Gizi elhivatásáról a közeli hetekben megakarja győzni a nagyobb nyilvánosságot is. Estélyt ad, olvat, amely éppen a legnehezebben verbuvál publikumot. Kotzmann Gizit szívesen emelünk szót s előlegezzük neki azt a bizalmat és megbecsülést, amelyet pódiumon való szereplése után, — meggyőződésünk szerint, — a közönség ragyogó szerellete fog akreditálni.

* Macalik képeinek kiállítása Kornweissnél, Rákóczi-ut.

Több milliós selyemcsempészést fedeztek fel a nagyvárad vámnál

Hogy jött be az országba 100 kg. selyem

A nagyvárad vámnál pár nappal ezelőtt egy nagy csempészést fedeztek fel a vámközegek. Két nagyvárad kereskedő 80—100 kg. selymet csempészett be hónapokkal ezelőtt az országba olyan ügyesen, hogy a vámhatóságok nem fedezték fel a csempészést. Most a vámhivatal tudomására jutott, hogy a csempészek, Szende Károly, Lengyel Jenő és Keleti Gizi, aradi színészno lakásukon őrzik a csempészett selymet.

A kiszállított rendőri bizottság a vámtisztviselők jelenlétében meg is találta a csempészett selymet, amely több millió lei értékét képvisel.

A szenzációs csempészési ügy részleteit még nem derítették ki a hatóságok.

Egy előkelő interiőr

Előkelő főúri kastély benyomását kelti az a napról-napra teljesebben kibontakozó interiőr, amivé a Heymann-kert Művészházát avatják szakértő kezek. A tágas helyiség egyenesen művészi célra rendeztetett, levegősségében már csaknem minden egyes műtárgy otthonosan megtalálta a maga legjobb helyét. Ebben a szalonszögletben barna diófa-vitrinben álmódnak a dédanyák elmúlt divatromantikájáról szép művi ötvösmunkák, ideges legyezők és meglett, komoly majolikák. Amott egy-egy mélyből butor karjai ölelik magukhoz a Biedermayer-idők kényelemszeretét, máshol mint tűzszintű mohába, légy perzsszövényekbe stüpped a látogató lépte; igen, hangulat van itt jelen, szuverén művészi megzállás fogja el az embert s aki nem is fog vásárolni, az is el visz magával valamit a Művészházból: — egy csokorra való ajándékát a szépség felidezésének.

Egyik legérdekesebb kollekciója lesz a Művészháznak a Tibor Ernő torockói képeiből összeválogatott gyűjtemény. Maguk ezek a festmények külön művészi szenzáció erejével hatnak, amit csak fokoz az a tény, hogy Tibor Ernő rövidesen elhagyja Nagyváradot s így alighanem utoljára van alkalmuk a közönségnek a kitűnő piktor műveivel tálalt keretben találkozni.

A Művészház kapunyitása különben — mint már megírtuk — vasárnap délelőtt fog lezajlani.

* A házbérfillérek befizetésének legutolsó határideje holnap, szombaton jár le. Aki addig be nem fizeti a félévzárlékos illetéket az adóhivatalnál: szigorú büntetésben részesül. A befizetéshez szükséges „Tablou” a Hegedüs Hirlapirodában kapható.

az sincs megállapítva, hogy került az országba a selyem.

Dr. Sovrea Valér vezetőügyész és Cinca rendőrkapitány tegnap a vámhivatalban kihallgatásokat végeztek az ügyben. Értesülésünk szerint

a csempészett selyem váma hozzávetőleges három millió lei és a kiszabandó büntetés is meg fogja haladni a két milliót.

Az érdekes csempészési ügyben tegnap a királyi ügyesség letartóztatta Szende Károlyt, Lengyel Jenőt és Keleti Gizit és beszállították őket a fogházba. Ugyancsak tegnap nagyobb arányú csempészést fedeztek fel Kőröszegné, de erről a csempészésről még nem sikerült pozitív értesüléseket szerezni.

Nem szakítják meg a várad színházi szezont

A színházi bizottság tegnapi ülésén foglalkozott a nyitás előtt álló színház ügyével. Leszögezhető, hogy a dr. Popa kir. közjegyző elnöke alatt összegyűlt bizottság minden tagja át volt hatva a két nemzet közötti harmónikus együttműködés szükségességéről.

Elsőnek dr. Popa elnök felolvasta Parlagi direktor búcsuzó-levelét, mely a bizottság mindenkori konciliáns magatartásáért mondott köszönetet, amellyel egyformán pártfogolta a magyar és román színtársaság érdekait.

Majd Katona Béla szerkesztő memorandumára került sor. Katona Béla mint ismeretes a magyar koncesszió hat hónapos elégtelensége miatt valamelyes helyesebb megoldás keresésére szólította fel a színházi bizottságot. Elsőnek Marcus István színészeti felügyelő emel szót, aki ismerteti, hogy a román társulat január 6-tól február 28-ig és május 15-től június 1-ig kívánja igénybe venni a színházat.

Gróf László kijelenti, hogy Nagyváradra hazajött s hiszi és reméli, hogy a színházi bizottságnak alkalmuk nyílik jóindulata tanusítására. Popa elnök örömeinek ad kifejezést, hogy Gróf román nyelven tárgyal. Ez az ut, — mondotta, — melyen megértést kereshetünk. Dr. Popper Ákos ezután vázolta a szétszaggatott szezont nehézségeit, amely elképzelhetlenné teszi a színház prosperálását.

Gróf László közli, hogy Nagyszalonta és Nagykároly nem bírnak ki hosszabb időnyt. Lakás sincs a színészeknek s minden más körülmény is a legnehezebb.

Veszünk
antortokat, szőnyegeket
teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Moson (Mezey Mihály) utca 10

Continental

Kerékpár és autó, gyermekkocsi és hajtóköcsi és motorkerékpár, tüzelő fecskendő és társaskocsi Continental keréket járnak.

Conti kerekek minden célra

15 napig
szep. 3—18-ig
tart a szalonsban
vissza-marat
dolain szövöttek
és egyéb

maradék
melyen napi áron alul

nagy
kiárúsítása

MERCUR
áruházban

Balogh Regele Ferdinanda
(Rákóczi-ut)
No. 5 szám
Park épület

situációba sodorja a színházat. Speranza tanár, Zigre Aurél és Catana rendőrprefektus javaslatára a bizottság előterjesztést tesz a miniszteriumnak, hogy a magyar szintársulat a hat hónapos szezonon egyfolytában tartsa.

Katona Béla indítványa felett, — amely a hat hónapos szezon meghosszabbítását kéri — a bizottság akként döntött, hogy ebben a tárgyban akkor fordul a kormányhoz, hogy ha a román szintársulat játszási időtartamát meg fogják szabni.

Samarineanu indítványára kimondták, hogy Katona Béla javaslata kapcsán jegyzőkönyvbe veszi, hogy a szezon folyamán a nagyváradi színház kapui egyáltalában nem tarthatók zárva és mikor román szintársulat nem játszik, a magyar szintársulat számára a játszási lehetőséget meg kell adni.

ÚJ DONSKOK

* A király koszorúja az elhunyt Misu miniszter ravatalán. Bukarestből jellenti a Rador: A királyi pár tegnap érkezett vissza a fővárosba. Ferdinánd király délelőtt 11 órakor koszorút helyezett Misu miniszternek a Fehértemplomban levő ravatalára. Később a trónörökös is megjelent a ravatalnál. A temetés délnél folyt le, a királyt a temetésen a trónörökös képviselte. A temetésen megjelentek az összes miniszterek, a hatóságok képviselői és a diplomáciai testület tagjai. Az egyházi beszterelést Miron Cristea metropolita celebrálta.

* A Filharmonikusok a Kereskedelmi Kamara hangversenyén. A Kereskedelmi Kamara által a kongresszusi vendégek tiszteletére rendezett hangverseny nem 8-ikán, — mint irtuk — hanem szeptember 9-én este lesz a Kath. Körben, tekintettel arra, hogy 8-ikán este a vendégek részére bankettet ad a rendezőség. A filharmonikusok próbái javában folynak.

* Russu Sándor dr. temetése. Rendkívül nagy részvétet, mélységes megilletődést váltott ki Nagyvárad egész társadalmában Russu Sándor dr.-nak, a Gyermekmenhely kiváló főorvosának tragikus és hirtelen bekövetkezett halála. Russu Sándor dr., ezt a végtelen szimpatikus, meleg szívű orvost mindenfelé csak szeretették és becsülték és végtisztességén az orvosi karon kívül részt vesz a város színe-java. A temetés pénteken délután 2 órakor lesz a Sztaroveszky-utca 19. számú gyászházban.

* Eljegyzés. Ferenczi Bertuska (Érköbölkt) és Czeisler József (Kisalmás) jegyesek.

* A Fischer zeneiskolába júniusban beiratkozott növendékek szeptember hó 6-án délelőtt 10 órakor jelentkezzenek.

* Négy millió bevételt irányoztak elő a taxákból. Utólag a taxa kérdésekben irtott cikkünkhez hozzáfűzzük azt a helyreigazítást, hogy a tanács nem két és fél milliót, de négy millió lelt irányzott elő a taxa-kivetések bevételeként. A négy millió előirányzást tehát mindösszt egy félmillióval, vagy maximum egymillióval fogja túlszárnyalni a tényleges bevétel.

* Százötven zsidó cserkész és cserkészleány vesz részt a zsidó sportünnepélyen. Vasárnap és hétfőn nagyszabású sportünnepélyben lesz része a nagyváradi közönségnek. A Stotter-serlegért vívott mérkőzéseken felül bemutatják a zsidó cserkészek és cserkészleányok munkáját is. Pompás tornagyakorlatok illusztrálják azt a nagyszerű regeneráló munkát, melyen a zsidó ifjúság most keresztül megy. Ezenkívül kedves, friss és ötletes cserkészjátékok adnak majd képet a cserkészlet

sportmunkájának szelleméről. A sportünnepély alkalmából mintegy százötven cserkész jön Nagyváradra, közöttük egy teljes lánycserkészcsapat is. A nagyváradi zsidó ifjúság nagy szeretettel készül fogadni a kedves cserkésztestvéreket.

* Orvosi hír. Dr. Molnár Vilmos belgyógyász egy havi időtartamra elutazott.

* A Kereskedelmi Kamara kéri a házak fellobozását. Az ország Kereskedel és Iparkamarái e hó 8., 9. és 10-én tartják ez évi kongresszusukat s ebből az alkalomból Nagyvárad vendégül látja a miniszteriumok küldöttein kívül Románia közgazdasági életének legkiválóbb képviselőit. Hogy e kongresszus jelentőségét a külsőségekben is kidomborítsuk, felkérjük a város polgárságát, hogy vasárnap reggelre házaikat sziveskedjenek fellobozítani s a kongresszus egész tartama alatt a lobogókat kiuntartani. Különösen kérjük kereskedőinket, hogy kirakataikat feldiszní, e hó 7-én, vasárnap pedig redőnveiket felzárni sziveskedjenek. Kereskedelmi és Iparkamara.

* A Ciontemplomban az istentisztelet péntek este egyegyed 8 órakor kezdődik.

* Atmeneti kabátkülönlegességek nagy választékban Hollósnál.

* Lezuhan a sziklákról egy elmebajos asszony. A brátka csendőrség jelentést tett az ügyészségnek, hogy egy Negruc Anna nevű 60 éves parasztasszony ezelőtt 16 nappal elúnt a faluból. Minden szorgos kutatás hiábavalónak bizonyult, az elmebajos asszonynak sehoggy sem tudtak a nyomára akadni. Valószínűnek látszott az a vélemény, hogy kóborlás közben szerencsétlenül járt. Végre szeptember 2-án Körösbánlaka mellett, a folyót körülövező sziklák alján akadtak egy összeroncsolt női holttestre, akiben Negruc Annát ismerték fel. Az ügyészség, tekintettel arra, hogy minden körülmény a szerencsétlenség mellett szólt, vagyis büntett látszata nem forgott fenn, megadta a temetésre az engedélyt.

* Bottó-féle ipariskolába a beiratás megkezdődött.

A Körösparti áruház szövelválasztéka óriási.

* Nem monopólium a szemétkihordás. Stern Dezső magánzó iparengedélyt kért szemétfuvarozásra. Az előjáróság annak rendje és módja szerint, mivel az összes törvényes formák nem mondtak ellent Stern Dezső kérésének, kiadta az engedélyt. Nagyváradon azonban évtizedek óta szokásjoggá vált monopólium alapján mindössze két cég foglalkozott a háziszemét kifuvározásával. Ennek a két cégnek csendes megállapodása volt a köztisztasági üzemmel, hogy iparvállalatukat mindaddig folytatni fogják, amíg azt megfelelő váltásdíj ellenében a város házkezelése nem veszi. A közüzem tehát amikor tudomást szerzett Stern Dezső iparengedélyéről, atírt az előjárósághoz, hogy azt azonnal vonják be. Az előjáróság eleget tett a közüzem felszólításának s Stern Dezső a tanácshoz felebezt. A tanács tegnapi ülésén foglalkozott a felebebezzel s mután kiderült, hogy semmiféle szabályrendelet sem tiltja, hogy a háziszemét kifuvározásával bárki is foglalkozhassék, elrendelte Stern Dezsőnek az iparengedély kiadását.

* Welch Margetson londoni Oxford ingek méret szerint kizárólag Hollósnál készülnek.

* Vászón és batiztchiffon különlegességek olcóban, mint bárhol Frankl Róza üzletében, Rimanóczy-utca 9. sz.

* Megvásárolta Tibor Ernő és Macalik Alfréd egy-egy képét a város. Két érdemes művészembert ért az a kitüntetés, hogy a város képet vásárolt tőlük. Tibor Ernő és Macalik Alfréd egy-egy olajfestményét vásárolta meg 7—7 ezer leiert a város. Macalik nagyszerű, hallásos képe a

téli Körös-medret ábrázolja a Ciontemplom oldali partfallal. Tibor festménye a városházát ábrázolja pompás kivitelben. A két értékes festmény a tanácsterem falait fogják díszíteni. Úgy értesülünk, hogy a város most Várad Albertnek, az imár világhírűvé vált rajzolóknak, aki Párisban, Münchenben oly sok dicsőséget hozott Nagyvárad városára, most kiállított párisi rajzaiból is néhányat vásárol. hogy ezzel is elősegítse nagy külföldi sikerei útján.

A Körösparti áruház vászonárui a legjobbak.

* Hibaigazítás. „Erdekes lakásperek a járásbírósnál” című cikkünkbe Mikes Ödön festőművész annak a közlésére kért fel bennünket, hogy a kérdéses lakást Mikes Ödönné, született Cservenka Erzsébet kérte és nem öv. Cservenka Józsefné.

* Angol Tress és Habig kalapok a Regele Ferninand-uton kizárólag Hollósnál

* Ingzepphírek, nyersselymek, asztalneműk, barchettek legolcsóbban Rimanóczy-utca 9.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Ifj. Erdős Albert angol szövetségülönlegességei megérkeztek, divatkeimei kizárólagosak.

A Körösparti áruház áruválasztéka legnagyobb

* Kabátiszövetek, Peleucheok és belésárúk nagy választékban, meglepő clesón Rimanóczy-utca 9.

A Körösparti áruház árai a legolcsóbbak.

* Kifutó fiut azonnalra felvesz a Rador iroda Printul Carol (Szilágyi D.) 6. sz. félemelet.

POLOSKAIRTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvege 15—Lei FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* Orbán Sándor testnevelő iskolájában a téli szezon szept. hó 1-ével megkezdődik. Tananyag: vívás, szertorna, svéd-torna, bátorság és izomfejlesztő, valamint testgyeneresítő gyakorlatok. Felvételnak: kisgyermek 5—10 évig, középiskolai tanulók (fiúk és leányok), felnőtt leányok, urasszonyok és urak. Urak részére az egészségügyi tornavívás naponta reggel fél 8 órakor kezdődik. Beiratkozni lehet naponta d. e. 8—12-ig és d. u. 4—8-ig Str. Rimanóczy-utca 13. szám.

* Legjobb arcszépítő Földes Margitkrém

* Női ruha szabászati varró és kalapkészítő iskola urasszonyok és leányok részére. Évek óta eredményesen működő iskolámat kibővítettem. Fővárosi tanerő segítségével a legujabb párisi módszer szerinti női ruhaszabás, varrás és modellezés 6 hónap alatt, kalapkészítés 3 hónap alatt tökéletesen elsajátítható Orbán Sándornánál Str. Deák Ferenc-utca 2. Tanfolyam kezdődik szept. 3-án. Beiratás naponként d. u. 5—6-ig. Szabásminták rendelkezésre mérték után is mérsékelt áron készítettnek.

Darvas harisnyái a legjobbak.

LEICHNER JÓZSEF
szűcs mester

SZÖRMEÁRUK
KIÁLLÍTÁSA

a Kereskedelmi Csarnok külön termében, melyre tisztelettel meghívja t. vevőit

LEGUJABB

Szovjet-diktatúrát terveznek Kinában

New York, szeptember 4. Sanghaiban százazrével érkeznek a menekültek a hadizónából. Honkongi hírek szerint Szunjatcsen Kvantungben szovjetdiktatúrát tervez és vörös hadsereget szervez moszkvai segítséggel. A nagyhatalmak képviselői a kínai külügyminiszternél Sanghai körül semleges zónát követelnek. Sanghaiban angol és amerikai csapatok szállottak partra.

Sanghaiból jelentik: Kinában véres harcok dűlnak. A külföldiek védelme is nagyon illúziórssá vált úgy, hogy az összes államok kénytelenek voltak segítséget küldeni a megszorogatót idegenek védelmére. Eddig már tizenkilenc hadihajó érkezett, de az európaiak még újabb segítyesapatokért könyörögnek.

MOZI

— A Dorian Terraseon ma, pénteken kerül bemutatásra a „Sámsont és gyermekei” című kalandordráma. A film főszerepét a nagyváradi moziközönség előtt jól ismert Luciano Albertini alakítja, aki e filmen hatalmas bravúrával olyat produkál, amit kalandor-filmnél még keveset látnunk. Az izgalmas drámát megelőzi egy 2 felvonásos amerikai burleszk. „Fattv mint levélhordó” a főszerepben Fatty. Előadások a Dorian Terraseon 9, a Dorian filmszínházban 5 és 7 órakor kezdődnek. Kedvezőtlen idő esetén a 9 óras előadás is a Dorian filmszínház nagytermében lesz megtartva.

— Az Atlantic és Apolló mozgóképek és szombaton egy nagyon izgalmas témájú sportfilmet, a Kentucky Derbyt játszik, melyben Reginald Denny, a híres movizsinész valóban hírnevéhez méltó játékban produkálja tehetségét. Külön szenzációja a darabnak a benne előforduló izgalmas Derbyfuttatás.

SZÉPSÉGHIBÁIT tökéletesen eltávoztathatja, arcát, szemölcsöt, végleg, utónyomok nélkül D. Sternberg Helén kozmetikai intézetében, Mária Királyné (Bámer)-tér 3. l. em.

Fontos értesítés.

Azon célból, hogy az igen tisztelt vevőközönség legszélesebb rétege is meggyőződési szerzhessen azon tényről, hogy a már közudatba áment

Darvas harisnyái a legjobbak
a tényeknek meg is felelnek,

500 forint női, férfi és gyermek **harisnyát**

10 napon át 15% engedménnyel
eladásra bocsájtók. Az összes divatszínnek raklárán. Csakis elsőrendű gyártmányok kerülnek eladásra.

Óriási megtakarítás.

Ezen engedmény a költött árukra is érvényes.

Darvas speciális harisnya-ház
Regele Ferdinand-körut 3.

TOZSDE

Zürich, szeptember 4. Nvítás. Berlin 10 0-a 126 háromn., Newyork 531, London 2375 fél, Páris 2835, Milánó 2341 egy., Prága 1590, Budapest 0.0069 fél, Bukarest 270, Varsó 102 fél, Bécs 0.0074 hétnv., Amsterdam 205 egy., Belgrád 692 fél.

Bukarest, szeptember 4. Zárlat. Devizák: Páris 1048, London 865, Newyork 192, Róma 860, Zürich 36'90, Bécs 28, Prága 585.

Valuták: Font 860, frank 11, svájci 37 fél, lira 850, dinár 260, dollár 188, osztrák 25, magyar 28, szokol 550.

Zürich, szeptember 4. Zárlat: Berlin —, Amsterdam 205 egy., Newyork 530 fél, London 2371 fél, Páris 2820, Milánó 2338 háromn., Prága 1590, Budapest 0.0069 fél, Belgrád 700, Bukarest 277 fél, Bécs 0.0074 hétnv.

Budapest, szeptember 4. A csüörtörtöki magánforgalom: Magy. H. 1545—1555, Hazai B. 132—135, Osztr. H. 188, Kereskb. 1290, Olasz 120, Angol-Magy. 40—47.

Pesti Hazai 3500, Borsod-Misk. 120—125, Viktória malom 1208—1210, Kőszén 2900—2950, Salgó 1545—1552, Urikánvi 875—885, Ganz-Danub. 2750—2800, Ganz-Vill. 1315, Fegyver 1210, Rima 150—154, Schlick 150—152, Láng 105—108, Cukoripar 2450—2475, Izzó 670, Gyapjumasó 38, Műtrágya 115, Brassói 400, Nasici 2150, Hazai fa 138, Szlavónia 82—84, Nova 145.

Budapest, szeptember 4. A gabonapiac szilárd. Budapesti buza 415000, budapesti rozs 330000, dunántúli átlomáson 310—315.000, takarmányárpa 415—420.000, vidéki 400.000, budapesti sörárpa 480.000, budapesti morzsolt tengeri 385 000, határvideki 390—400.000.

SPORT

* A Sámsont látja vendégül a gyermekeivel együtt ma, pénteken a Dorian filmszínház, egy izgalmas kalandordráma keretében, melynek főszerepét Luciano Albertini alakítja.

A vad harcos az utolsó lándzsát a szívébe akarta tűni...

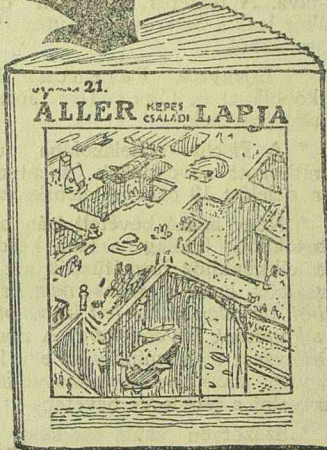
Ki ne látta volna még cirkuszokban, állatkertekben vagy varietékben azt a roppant érdekesítő mutatványt, amikor ügyes artisták késeket, lándzsákat hajigálnak, vagy nyilakat lőnek célba fatábla vagy ajtó előtti kifeszített karral, mozdulatlanul álló másik artisták teste körül? Nos, ami ma már csak cirkuszi mutatvány, eredetileg nagyon komoly jelenet volt és erről számol be holnap megjelenő lapunk egyik, fentebb is látható gyönyörű illusztrációja megfelelő magyarázat kíséretében. A kulturember a vadaktól vette át ezt a sokszor lélekzetelállító produkciót, természetesen ártatlanabb formájában. Fenti képünk egy földközi utazónak az afrikai szerezcsenek között végigszenvedett egyik kalandos élményét jeleníti meg, amely majdnem az életébe került. — 40 oldalas lapunk ezenkívül sok más érdekes dolgot is közöl a rádió, a film és a jövő technikai haladás világából. Ismerteti az ammoniták földjét, a rádiós mozimuzsika leadó és felvevőkészülékét, az ú. n. „gondolatirányító” készítményét és a jövő szövegírói részében pedig a legkiválóbb magyar és külföldi írók műveit hozza. Minden olvasónk csak élvezettel olvashatja lapunkat.

Vegye meg tehát az

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJÁ-nak
holnap megjelenő 21. számát

a legközelebbi trafikban, könyv- vagy papírkereskedésben:

egész családja örömet fog találni benne!

NYILTTÉR

Felhívjuk a Fuchs bőrruhaüzem ügyfeleit, hogy ne hagyja magát megtéveszteni az által, hogy a Fuchs bőrruhaüzem cégtáblája a Calea Victoria 1. számú ház falán ma is ki van téve, mivel onnan a Fuchs bőrruhaüzem kiköltözött s abban a házban Herschkovits és Tsai bérlet helyiséget maguknak és „Chic” bőrruhaüzem elnevezés alatt vezetik a céget s ezen cég a Fuchs bőrruha üzemmel semminemű üzleti összeköttetésben nincsen, a Fuchs bőrruhaüzem tulajdonosa ellen megírtuk a törvényes lépéseket a cégtábla eltávolítása iránt.

Oradea-Mare, 1924. augusztus 31.

Herskovits és Tsai
„Chic” bőrruha szalon
Calea Victoria 1.

Nagy József volt rojti lakos hagyatékát képezi többek között a „Bihoreana” takarékpénztárba 8044. számú betéti könyvecskével elhelyezett 124.645 lei 50 bani tőke s kamatok.

A betéti könyvecske eltűnév, az eljárás annak megsemmisítése iránt folyamatban van.

Mint néhai Nagy József törvényes örököse ezennel közli, hogy a kérdéses betéti könyv elidegenítése, vagy elzárólagosítása bárki által semmis és érvénytelen.

Rădu Teodor, rojti lakos.

A TEVE

REGÉNY

54

Irta: LAKATOS LASZLO

En feleltem:

— Ez az ember, kérem, úgy jön ide, hogy... Ez az ember, kérem, a titkárom. Az én magántitkárom.

Erdős nem tiltakozott és mindent is összegeztek, ami velem valaha történt — hiába, az életben nem volt szebb, nem volt diadalmasabb pillanatom, mint ez, amelyikben kinevezhettem magántitkáromná — Erdős Gyula urat. A monarchia legnagobb furnérgyárosát.

— A titkára?

— Az

— Jól van. De én nem tárgyalok cseledek előtt.

Gondolkoztam. Majd:

— Önnek igaza van, uram.

És Erdős úr felé fordultam.

— Titkár úr várjon meg kint a folyosón.

Erdős kiment.

Ekkor Ilona hozzám lépett.

— Kiküldtel Végre! Végre! Köszönöm magának...

És felém jött s egy széket hozott elém.

— Üljön le kérem, Sándor.

És a szép kezével előbb le is törülte a széket. Összesen két szék a lakásban és ő az egyikkel engem kínál!

Leültem.

Elemér Miklós hosszan nézett. Akart valamit mondani. A szavakat kereste.

— Beszéljünk végre komolyan — mondta azután. — nincs értelme ennek így. Lehet ezeket a dolgokat másképpen is... Végre is két férfi vagyunk... Két férfi...

Két férfi? Körülnéztem a szobában. Keresem a másodikat. Végre is rá kellett jönnöm, hogy a második férfi, az én vagyok. Elemér Miklós kinevezett férfinék, éppen úgy, mint én az imént Erdős Gyula urat kineveztem magántitkáromnak.

Töprengtem. Azután:

— Komolyan beszéljünk? Önnek könnyű, uram, de én...

Miklós megszakított:

— Kérem, én belátom az Ön helyzetét...

— Nem kérem, Ön nem látja be az én helyzetemet. Illetve nem látja be az igazi helyzetemet.

— Az igazi...?

— Igen, az igazi helyzetem az, hogy ostoba vagyok. Önnek, uram, könnyű. Ön egy villámlo lángész, de énnekem előbb gondolkodnom kell... Sokáig, hosszan... Én, Ilona rá a tanum, nem tudok gyorsan és könnyen gondolkodni... De majd igyekezni fogok. Mindenesetre megpróbálom. És ha eszembe jutott valami, akkor jelentkezn fogok. Tessék egészen nyugodtan lenni, jelentkezn fogok. Addig is türelem és bocsánat a zavarásért.

Fölkeltem, mélyen meghajoltam. Előbb Ilonának, majd Miklósnak.

Ilona felém jött. Kezet nyújtott. Megfogtam a kezét és mindenféle mondatok kavargottak a fejemben. Természetesen csupa ostoba köz hely. A fonográf megint dolgozni kezdett bennem. „Köszönöm Ilona az ösztönzését... És végre, hogy boldog leszek... Nem, nem. Én kérek magától bocsánatot... Oly szép volt minden... Nekem álomnál több... És csak azt az egy Erdőt szégyenlem... Azt bocsássa meg nekem, hogy türtem... türtem... Nem lett volna szabad... És ezért fizetek én most... Nagyon jó és csakugyan igazságos hogy fizetek...”

Szerencsére mindebből egy szót sem mondtam hangosan. A végén azonban mégis valamit, amit nem is akartam és igazán gondolkodás nélkül.

— Az isten áldjon meg, Ilonám. Jobban, mint engem.

Lehajoltam, hogy még egyszer megcsókoljam a kezét. De ő hirtelen két kézbe kapta a fejemet és megcsókolta a homlokomat. Megcsókolta az édesanyja és Miklós előtt.

Hiába, hát ez sem sikerült, hogy tiszteltteljes kézcsokkal búcsúzzam tőle.

Kint voltam a folyosón. A titkárom várt rám. Gondolkoztam. Majd:

Mit gondol, titkár úr? Az öreg hölgy mégsem maradhat itt éjszakára? Egy ágyuk van összesen... Egy ágy három személyre?... És azután ez a lakás... Nem nem! Mindentől eltekintve, ő mégis a nagy Michaelis Gusztáv özvegye és én nem hagyhatom őt így itt... Hiába, szegény boldogult ura a jöltövöm volt. Ilyesmit sosem szabad elfelejteni.

És vissza a lakásba. Kalapom a kezemen:

— Mama kérem, tessék hazajönni aludni.

Ők hárman egymásra néztek. Nem tudtak, vagy nem akartak beszélni. Végre megint nekem kellett, a legostobábbnak.

(Folyt. köv.)

Villamos berendezéseket

javitásokat, lámpa tisztítást, galvanizálást
jufányos ár-
ban készít:

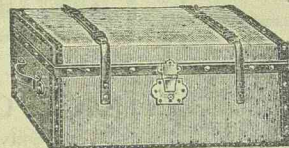
ÓCSAY

(volt Grünfeld és fia cég)

Gen. Mosoiu (Kert)-u. 4. Ipartestület mellett

COCOLIVE
A LEGFINOMABB PIPERE-
SZAPPAN
FŐRÁKTÁR: COCOLIVE, KISINEU.

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be elsőrendű bőröndárunk, berendezett kasszainknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyancsak vállalkozunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám.

RUNOMI-METALLUM

lószerszámvereték és fémárugyár
Braşov, Vasut-utca 37—39. sz.

Legszebb kivitelű réz, fém és nikkel lószerszámvereteket szállít raktárról. Elsőrendű nyeregmez minden méretben

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Házasság

Műsülni: harmincegy éves földművelő. Bővebbet: Faragó, Budapest. 17

Ötvenlével le vagyonnal független körkörü férjhezmenne. Bővebbet: Faragó Budapest. 23

Szlovákiai dúsgazdag család férjhezadna leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 25

LAKÁS

Egy és kétszobás, minden mellékkel felszerelt lakások átadó. Különbejárattal, szobákkal, üzleti helyiségekkel leggyorsabban közzétesszük. Iroda: Str. Ep. Pável-utca 5. 611

Elegánsan bútorozott szoba, fürdőszoba használati központban kiadó. Cím Hegedűs Hirtlapirodában. 616

Akik két éjszaka szobát bocsátanak a zsidó konferenciára delegátusainak és vendégeiknek, megkapják a díjazás mellett rendelkezésre, kérjük, jelezzék a konferencia rendezőségének irodájában. Plaja Unirii 16. (Szent László-ter., Hollandia Amerika iroda) 623

Ellátás

Orvoslás kisebb fiút vagy leányt teljes ellátásra vesz zongora és fürdőszoba használati. Cím a Hegedűs Hirtlapirodában. 621

Általános

Üveg és porcellán kereskedés, perfect román nyelv, állást keres szept. 15-re. — Cím a kiadóban.

Mindenes, lehet idősebb is, jó fizetéssel, azonnal felvételt. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. sz., az udvarban balra. Ny.

Tiszteletes minden leány felvételt azonnal. — Feinsilberné, Cuza Voda (Szacsvay-u. 46). 591

Intelligens, szerény, gyermekket szívesen keresek 4 és 3 éves leánygyermekem mellé Szovátra. Ertekezni Dr. Géher, Gerticzy-palota. 609H

Bíjeltörnek vagy portások alán közöm. Cím a kiadóban. 608

Céltörésben jártas irnokot keresünk, r. máni tudók előnyben. Cím a kiadóban. 614

Önálló főzési segédet keres övr. Atlasz né, Szaravszky-u. 15. 615

Középiskolát végzett fiatal tanulókat felvételt. Cím Hegedűs Hirtlapirodában. 619

Főzni tudó mindenest keres azonnali belépésre 3 tagú családba. Cím a kiadóban. 623

Adás-vétel

Házak eladó. Házadás, megvásárolt vállalatok. — Hölgyek, köztudott megismerünk. Magánpenzeket, jutalékokat kiadunk. Adásvételi R-Parci Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó Ó német stílusú ebédlő, vit. inel, ebédlő, háló, uri szoba, egy renaissance ebédlő, álló tükör, hencser, szekrény fehér és barna, vaságyak. Rövid kereszt-húros és egy hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand Rákóczy-ut. 30. Szász. 473

Jó karban levő női kosztümöt kisebb alakra megvételre keresek. Cím a Sonnenfeld nyomda portájához. 610

Eladó Temető-utcán jó ház átadó három szobás lakással 320.000. Nilgész-telepen átadó 2 szobás lakással 650 01 területtel 270.000. Füzes-utcán modern ház átadó lakással. Uri-utcán átadó lakással, Nagy állomás mellett 5 szobás modern ház, átadó lakással, kerttel. Templom-ter mellett több lakásos ház, átadó három szobás lakással, gazdasági udvar, kerttel 350.000. Vasúti állomás mellett lakóház, gazdasági épületek, 26 hold prima földdel. Több ház és szőlő.

Kerestetik: két szőlő épülete 300—300 ezer

CSAPÓ, Str. Akadémia-u. 6.3—6-gig

Eladó félemeletes nagy ház 300.000 leírt beköltözhető 3 szobás lakással, nagy udvarral. — Kortsmáros László Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca 22. 580

Üzletajtók vasredőnyvel és kirkat szekrények eladók Parkszállóban. 620

Zongora, angol mechanikával eladó. Str. Calvariu (Kálvária-u.) 20. l. emelet. 589

Eladó új magánház elfoglalható egészen, 2 szobás akás 130 ezer, 2 kátsztr. szőlő, 1 szoba konyha 200 ezer. 146 bér, magán, és emeletes ház, beköltözhető 100 ezerrel kezdve. Weisz Gizi, Nyomda-utca 4 szám. 49

Eladó kézmunka stórok, függönyök, fehér színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsik és nagyok dívanyapárna montirozatlan kicsi kelin terítők, szekrény csikok. Zsebkendők, leibhenek, álló lámpaernyő, szőnyegek, perzsa, szirma és argaman. 23 m. finom rumburgi vászon. 12 személyes étkező szerviz és egy 6 személyes ezüst szerviz, goblein kép selyem horgolt dedikálók, selyem rojtos kendő kötött csipke. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 sz. jobbra SZÁSZ. 287H

Kereset használt, teljesen jókarban levő Underwood-írógépet eladó. Cím a Hegedűs Hirtlapirodában. 60-H

Eladó ház, kétszobás, elfoglalható lakással, villany, közelében, kisebb szőlő, mindkettő nagyon olcsó. Iroda: Str. Ep. Pável-utca 5. 613

Eladó malmok, háromjártú Bihari, ötjártú Hunyad megyében azonnal, nagyon olcsón átvethető. Iroda: Pável-utca 5. 612

Eladó 14 hold szőlő, melyből hét beültetett termő, a többi gyümölcsös és szántó, gyönyörű parkiroszt utakkal, vinnel lakással, istállósval. — Megvételre keresek beköltözhető házat, lehetőleg nagy udvarral vagy kerttel. — Risiko, Lakatos-u. 10. 415H

Komplett új hálószoba, perzsa szőnyeg és üzleti fadobozok eladók. Oláry I. cég. 617

KÖZÖSSÉG

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és térti tel. ementek 250—600 leiig izlésesen készítenek a leggyorsabbal a legdrágábbal. Nilgész-telep 100-62 Schwartz-ház. 340

Harisnya stoppolást fehérnemű, és minden felsőruhát javítást és varrást jutányos áron vállal Horváth Sándor né Huszár-utca 1. 389

Piloss és gouvre munkák nagyon olcsó árban készülnek. Strada Alexandrii (Teleki-utca) 22. sz. alatti, a kapuval szemben. Ny

Utlevél, bérlet és bármilyen igazolványhoz szükségessé fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban. — Zenker fényképező, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este 8-ig.

Értesítem

a t. hölgyközönséget, hogy női ruhaszalonom Fő-utca 20-ba helyeztem át.

Juhász né

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kérjen árajánlatot

C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkedvezmény

Harántgyaluk (Shaping) Furógépek
Hydraulikus prészek
Olajgyártó berendezések
Fogaskerék marások 1000X400 mm-ig
Transmissiók, függőgyámok és csapágyak
Mindenfajta vas- és fémöntés.

C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkedvezmény

Kérjen árajánlatot

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

MOTOROK

Szivógáz 30, 40, 50 és 70 HP.
Benzin 4, 10, 12, 14 és 16 HP.
Nyersolaj 20, 40, 45 és 55 HP.

GŐZGÉPEK

Félszabill 30, 40, 50 HP.
Compoundszabill 50, 60, 70 és 250 HP., összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testv. Timișoara

A nagyváradai ipar és kereskedelem

KIÁLLÍTÁSOS VÁSÁRA

a Kereskedelmi Csarnokban.

1924. szept. 6-án, szombaton d. e. 10 órakor nyílik meg

80 kiállító! Legkedvezőbb alkalom bevásárlásra!

Ingyen sör és likör — Katonazene — Divatrevü

Nyitva egész nap. Belépődíj 10 lei

A kiállítás időtartama szeptember 6—9.

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv.-Társ.